

Införande av servicesedel inom småbarnspedagogiken

344/05.10.00/2017

SUUS 22.05.2018 § 36

Mer information:

chef för småbarnsfostran Annika Hiitola, tfn 050 341 6269
fornamn.efternamn@grankulla.fi

Enligt stadens strategi för åren 2018 – 2022 ska Grankulla vara en lärvänlig stad med högklassig småbarnspedagogik och förskola med barnet i fokus. Det slås fast att staden ska ha ett daghemsnätverk som motsvarar framtidens behov och ett täckande serviceutbud och förskoleundervisningen ska utvecklas i samarbete med skolan. I budgetmålen för 2018 konstateras bl.a. följande:

- Verksamhet: Införande av servicesedel inom småbarnspedagogiken och möjligheten att öka andelen privat vård utreds.
- Ekonomi: Bildningen utreder införande av servicesedlar inom småbarnspedagogiken och undersöker möjligheten att i framtiden åtminstone delvis ersätta köpavtalen med servicesedel . Servicesedeln kan också delvis ersätta kommuntillägget till privatvårdsstödet.
- Ekonomi: En breddning av utbudet inom småbarnspedagogiken främjas genom att stödja en ökning av antalet privata daghem i staden. Om utbudet inom privat dagvård kan ökas så att användningen av kommunala dagvårdstjänster minskar, ger detta upphov till en inbesparing.

I stadens strategi ingår en befolkningsökning på ca 1% årligen. Enligt den senaste befolkningsprognosen (2014)

- växer antalet barn i åldern 1 – 3 år med ca 8 barn/år
- Antalet barn under 3 år har ökat i småbarnspedagogiken sen våren 2013 med i snitt 5 barn/år. Mer än hälften av ökningen har funnits inom den svenska småbarnspedagogiken.
- Antalet barn i ålder 4 – 5 år ökar från år 2018 till år 2025 med ca 18 barn (från 206 barn till 224 barn).
- Antalet sexåringar varierar och ökar från år 2018 till år 2025 med ca 9 barn (från 109 till 118 barn).

Enligt lagen om småbarnspedagogik ska kommunen se till att det ordnas barndagvård för kommuninvånarna med det innehåll och av den omfattning som föreskrivs i lagen om småbarnspedagogik (28.12.2012/909). En kommun kan ordna de uppgifter som hör till barndagvården genom att sköta verksamheten själv, genom avtal tillsammans med en annan kommun eller andra kommuner, genom att vara medlem i en samkommun som

sköter verksamheten, genom att skaffa service från staten, en annan kommun, en samkommun eller någon annan offentlig eller privat serviceproducent eller genom att serviceanvändaren ges en servicesedel enligt lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009). Vid anskaffning av service från en privat serviceproducent ska kommunen eller samkommunen försäkra sig om att servicen motsvarar den nivå som krävs av motsvarande kommunala verksamhet.

En daghemsplats som skaffas genom den inkomstrelaterade servicesedeln är ett förmånligare alternativ för kommunen än en vårdplats som producerats i kommunens daghem. Den inkomstrelaterade servicesedeln förbättrar tillgången till service oavsett familjernas inkomstnivå. Ur kommunens perspektiv minskar införandet av servicesedeln trycket på framtida daghemsinvesteringar.

Utökning av den privata serviceproduktionen fordrar för det första vårdnadshavarnas villighet att söka sig till privata enheter, vilket förutsätter att den privata serviceproducenten tillhandahåller service på minst samma nivå som den kommunala småbarnspedagogiken. Det är kunden som väljer serviceform och producent. En höjning av kommundillägget till privatvårdss-tödet garanterar ingen sänkning av klientavgifterna.

Vårdnadshavare till barn under skolåldern har rätt att välja privat småbarnspedagogik som alternativ till kommunal småbarnspedagogik. Privat småbarnspedagogik är en service som styrs och kontrolleras av kommunen och den styrs av samma principer och målsättningar som den kommunala småbarnspedagogiken. I Grankulla är alternativen till egen serviceproduktion för närvarande tjänster som producerats med privatvårdsstöd (Ankkalampi samt Ekebo med totalt 35 barn varav 18 Grankullabor) samt de 2014 konkurrensutsatta köptjänsterna Folkhälsans barnträdgård och Stiftelsen Bensows daghem Lyan med totalt 79 barn varav 74 Grankullabor. Folkhälsans barnträdgårds köpavtals optionsår löper ut 31.7. 2019 och Stiftelsen Bensows daghem Lyans köpavtals optionsår löper ut 31.7.2021. STS beslöt 7.5.2018 att ge planeringsreservation (suunnitteluvaraus) för byggandet av ett privat daghem på tomten på Sportvägen 17. Stöd för privat vård användes i mars 2018 av 39 barn, varav 28 för daghems – eller gruppfamiljedagvård och 11 för familjedagvård eller vårdare i arbetsförhållande.

Servicesedeln (lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009) är en metod att utöka klienternas valfrihet, mångsidig serviceproduktion och främja sammanträdet mellan kommunen och privata serviceproducenter. Ur familjernas perspektiv tryggar servicesedeln den sociala rättvisan då den gör det möjligt för kommuninvånarna att använda privata småbarnspedagogiska tjänster oavsett inkomstnivå. För serviceproducenternas del kan familjernas valmöjlighet öka konkurrensen och via den höja småbarnspedagogikens kvalitet. Under år 2017 hade 68 kommuner servicesedel som serviceform. Dessutom har t.ex. Helsingfors (så snart som möjligt) och Kyrkslätt (augusti 2018) planer på att ta servicesedeln i bruk.

Införandet av en inkomstrelaterad servicesedel har beretts som ett alternativ att ta in vid sidan av den kommunala småbarnspedagogiken för att komplettera den redan existerande servicemenyn samt eventuellt ersätta

den nuvarande köpavtals servicen. En inkomstrelaterad servicesedel ger fler familjer möjlighet att omfattas av privat organiserad småbarnspedagogik med samma eller med ett eventuellt profiltillägg höjd klientavgift som i den kommunala småbarnspedagogiken. I beredningen har man engagerat privata serviceproducenter så att serviceproducenterna tillsammans med kommunen öppnat servicesedelmodellen och diskuterat om servicesedeln ur serviceproducentens perspektiv.

Innan servicesedeln införs måste kommunen fastställa behövliga taxor och göra upp ett regelverk över användning av servicesedeln. I servicesedeln stadgas att kommunen ska bestämma servicesedelns värde så att det är skäligt med tanke på klienten. Då beaktas de kostnader som föranleds kommunen för tillhandahållande av motsvarande tjänst som kommunens egen produktion eller för anskaffning av tjänsten som en köpt tjänst samt den beräknade självrisikandelen som ska betalas av klienten.

Kommunen kan inverka på servicens pris genom att bestämma ett pristak eller genom att låta priset bildas enligt efterfrågan och utbud på marknaden. Pristaket är en övre gräns som kommunen bestämmer för det pris som serviceproducenten kan ta för tjänsten. Ett pristak är ändamålsenligt då man vill trygga familjernas tillgång till tjänster oavsett inkomstnivå.

Vid fastställandet av servicesedelns storlek är det bra att beakta förhållandet mellan servicesedelns värde och fri prissättning så att verksamheten är tillräckligt lönsam och kostnadseffektiv för serviceproducenten, att självrisiken som kunden betalar är på skälig nivå, eventuellt samma som inom kommunal verksamhet och att serviceproduktionen är tillräckligt kostnadseffektiv ur stadens synvinkel samt att kunden har en verklig valfrihet.

Vid fastställandet av servicesedelns storlek beaktas en koefficient enligt barnets ålder och behov av vård. Ålderskoefficienten fastställer sedels storlek för under 3-åringar, 3-5-åringar och barn i förskoleåldern. I de flesta Kuuma-kommunerna är koefficienten 1 för 3-5-åringar, 1,55 för under 3-åringar och 0,46 för barn i förskoleåldern.

Koefficienten för vårdbehovet är en koefficient enligt timantalet (t.ex. småbarnspedagogik på heltid, deltid: högst 20 h/vecka och 20-34 h/vecka, småbarnspedagogik som gäller förskoleundervisning (över 20 h) och specialsmåbarnspedagogik).

I regelverket för servicesedeln ger kommunen anvisningar för verksamhetsformer och förfaringssätt för olika parter. Regelverket är inte ett avtal mellan kommunen och serviceproducenten. Avtalsrelationen skapas vid användningen av sedeln mellan klienten och serviceproducenten. I regelverket finns lagstadgade och av kommunen själv uppställda kriterier för valet av serviceproducenter. Serviceproducenten ska förbinda sig till att följa anvisningarna i regelverket. Kommunen övervakar som lagstadgad tillsynsmyndighet att regelverket följs. Om serviceproducenten inte följer regelverket kan producenten strykas från servicesedelaktörerna.

I regelverket för servicesedeln finns också anvisningar för klienterna för ansökan om servicesedel, kontaktuppgifter till kommunen och avgiftspraxis som föranleds av servicesedelverksamheten för serviceproducenten.

Utkastet till regelverket för servicesedeln finns som **bilaga** (på finska).

Utvärdering av effekter av ibruktagandet av servicesedel:

	<u>Möjligheter</u>	<u>Risker</u>
<u>För barnet</u>	Bättre möjligheter att välja ett daghem nära hemmet jämfört med stöd för privat vård.	verksamhetens kontinuitet osäkrare än i kommunal verksamhet
<u>För familjerna</u>	- Ökar valfriheten,- Ökar likvärdigheten,- Ökar jämställdheten,- Fler alternativ oberoende av familjens inkomstnivå.	verksamhetens kontinuitet osäkrare än i kommunal verksamhet
<u>För kommunen</u>	- Minskar kommunens investeringstryck,- Minskar kommunens driftkostnader då kommunen endast betalar för verklig användning,- Mera företagsverksamhet i kommunen, mera skatteinkomster,- Social hållbarhet då barnen och familjerna är mer jämställda än förut,- mindre osäkerhet än vid upphandling av tjänster.	- Det är svårt att förutse hur kunderna väljer då situationerna ändras,- Det krävs resurser för att bereda och göra beslut om beviljande av servicesedlarna,- byråkratin med regelverket,- kostnaderna för administrationssystemet kring servicesedeln jämfört med stöd för privat vård via FPA.
<u>För serviceproducenten</u>	- Serviceproducenten väljer kunderna.- Ersättningen via barnets verkliga vårdbehov	
<u>För samhället</u>	- valfrihet- jämställdhet	Ifall andelen privat vård blir för hög och/eller samma.

Enligt förvaltningsstadgan tillkommer det på utskotten att besluta om beviljandet av verksamhetsunderstöd och andra bidrag och övervaka användningen av dem. Dessutom tillkommer det på utskotten för undervisning och småbarnspedagogik att utöva tillsyn över den privata dagvården inom stadens område, besluta om de platser där småbarnspedagogik och förskoleundervisning ordnas samt besluta om beloppet av servicesedeln inom småbarnspedagogiken och principerna för beviljandet samt godkänna producenterna av småbarnspedagogik med servicesedlar. Ett eventuellt ibruktagande av servicesedel har inga direkta följder för stödet för privat vård eller småbarnspedagogik som staden skaffar via köpavtal, utan eventuella ändringar i dessa kräver skilda beslut. Ibruktagande av servicesedel har behandlats i finska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik 16.5.2018

Bildningsdirektören:

Svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik beslutar att

1. Servicesedel tas i bruk inom tjänsterna inom småbarnspedagogik i Grankulla från 1.1.2019.
2. Servicesedeln är inkomstbunden.
3. Servicesedeln kopplas till pristak.
4. Servicesedelns grundpris är 845€/mån.
5. De koefficienter som används är:
 - a. grundpris: 1,00
 - b. barn under 3 år: 1,75
 - c. enbart förskoleundervisning: 0,50
 - d. förskoleundervisning och småbarnspedagogik på deltid: 1,00
 - e. småbarnspedagogik på deltid (barnets ålder 3 – 5 år) 0,50
 - f. intensifierat stöd: 2,00
 - g. särskilt stöd: 3,00

Noggrannare definitioner och kriterier för koefficienterna vid stödbehov finns i utkastet till regelverk som är som bilaga. SUUS behandlar utkastet till regelverk som ett skilt ärende före utgången av november 2018.

Beslut:

Enligt beslutsförslaget.